

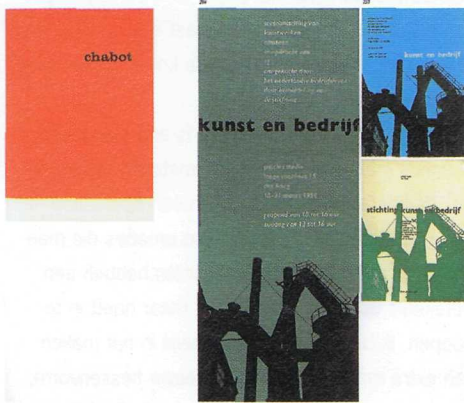
Wim Crouwel als fotomodel in het tijdschrift Avenue, zomer 1969. Kleding en sieraden Alice Edeling.

De langverwachte monografie over Wim Crouwel - Mode en module - is er dan. Auteurs Frederike Huygen en Hugues Boekraad bewerken de overlevering van vijftig jaar praktijk tot een markant document dat deze ontwerper recht doet. Samen met andere beeldbepalende voorgangers: De Roos, Van Krimpen, Zwart en Schuitema, krijgt Wim Crouwel (Groningen, 1928) hier zijn plaats in het echelon van de protagonisten van het Nederlandse grafisch ontwerpen. Die andere voormannen zagen hun gangmakende verdienste overigens nooit door zo'n analyse onderstreept. Er is veel nieuws en leesplezier aan de Crouwel-monografie te beleven. De wijze waarop Huygen en Boekraad dit werk bespreken is ongekend in Nederlandse uitgaven over grafisch ontwerpen. Dat vak wordt meestal slechts op zijn platte voorkomen bekeken en - wat stijl en esthetiek betreft - nog vaak beschouwd als een stiefkindje van de vrije kunsten.

EERLIJK EN ONBEVOORDEELD
Het analytische karakter van deze studie past goed bij de aard en praktijk van Wim Crouwel. Als voorman van een van de eerste en bekendste Nederlandse ontwerp bureaus Total Design (TD), richtte hij zich al in de vroege jaren zestig sterk op het ontwerpen als bruikbaar instrument voor de bedrijfsvoering van communicatie. En voor de verbreding van de marktvaardigheid van het ontwerpvak geldt dat nog steeds. Achteraf bekeken, drukte Crouwels hang naar orde een zwaar stempel op de organisatie van het ontwerpproces binnen het bureau. Het stramen was daartoe een van Crouwels belangrijkste instrumenten. Het TD-archief leverde Huygen een dankbaar en rijk werkterrein voor geschiedschrijving. De legende wordt blootgelegd: zijn wordings-geschiedenis, de veranderende verhoudingen binnenshuis,

MARKANTE MONOGRAFIE OVER WIM CROUWEL EINDELIJK VERSCHENEN

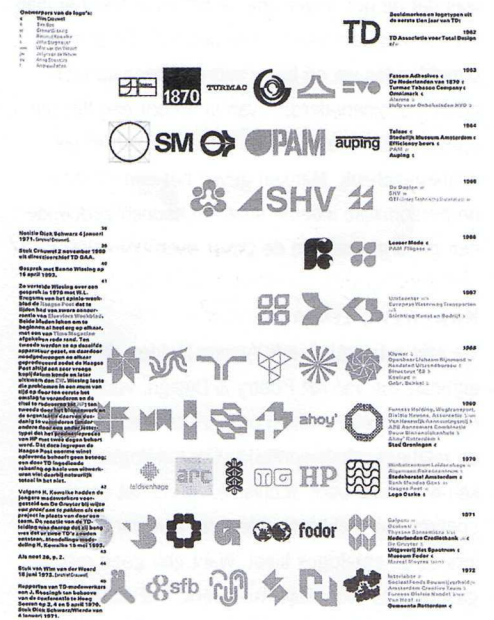
door Toon Lauwen

Raambijlatten Kunst en Bedrijf.

maar ook het falen van de oorspronkelijke doelstelling. Huygen tracht mens en ontwerper eerlijk en onbevooroordeeld te portretteren. Zijn langdurige praktijk als tentoonstellingsontwerper staat centraal in "Wim Crouwel en de derde dimensie". Net als in het grafisch ontwerpen ontleent Crouwel in de tentoonstellingsbouw veel aan de Zwitserse systematiek. De betekenis van Crouwel moet niet alleen worden gezocht in zijn grote vakmanschap als ontwerper, maar is ook te vinden in diens visie op de grotere samenhang van de ontwerp praktijk. Naar dat andere profiel - Crouwel als museumdirecteur, als hoogleraar, als voorzitter van BNO, enzovoort - zoeken we in dit boek tevergeefs.

SCHERP GEPORTRETTEERD
Melden we nog de bijzonder fraaie vormgeving van Jaap van Triest en Karel Martens. Een heuse ervaring is het bladeren (dankzij de spitse papierkeuze van omslag en pagina's gaat dat ook echt gemakkelijk): Het oeuvre-overzicht beslaat ongeveer de helft van het boek. Tussen de annotaties die titel, jaartal, druktechnieken en formaat preciseren, treffen we ook de scherpzinnige definities van Hugues Boekraad en besprekingen van representatieve sleutelstukken als het affiche Jean Dubuffet Grafiek voor het Stedelijk Van Abbemuseum in Eindhoven. Gek genoeg ontkomt ook Boekraad in die beschouwingen van werkstukken niet altijd aan stilistische typering: een benaderingswijze die hij in het alleszins hermetische hoofdstuk "Ontwerpen als culture-

Beeldmerken en logotypen uit de eerste jaren van Total Design.

Bulletin Stedelijk Museum, waarvoor Crouwel het basis-stramen ontwierp en New Alphabet, 1967.

le productie" als ondeugdelijk en kunsthistorisch afzweert. Het is de vraag of Crouwel daarin nog fungeert als onderwerp of slechts meewerkend voorwerp. De kritiek is echter bescheiden want Crouwel is echter bescheiden want Crouwel is als geheel een prachtvol document. **1**

Frederike Huygen en Hugues C. Boekraad, Wim Crouwel Mode en module, 010 Publishers Rotterdam, vormgeving door Karel Martens en Jaap van Triest, 428 pagina's, ISBN 90-6450-310-9, f 65,-.